

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/82/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5823200088
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5823200088.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu Mgr. Silvie Tisovej a JUDr. Miriam Štillovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, dieťa rodičov: matka C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX, E. F., a otec G. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. H. XXX, právne zastúpený Mgr. Igorom Paliderom, advokátom so sídlom I. XXX, E. návrhu otca na zníženie výživného a o návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie otca voči rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 7P/2/2023 - 53 zo dňa 05.04.2023, takto

rozhodol:

- Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 7P/2/2023 - 53 zo dňa 05.04.2023 Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) vo výroku I. návrh otca na zníženie výživného zamietol. Vo výroku II. zvýšil výživné na maloletú (mal.) A. na sumu 140 eur mesačne počnúc dňom 29.03.2023, pričom konštatoval zmenu rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 5C/336/2015-33 zo dňa 06.04.2016 v časti o výživnom na maloletú. Vo výroku III. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Prvostupňový súd poukázal na to, že otec sa domáhal zníženia výživného na sumu zodpovedajúcu polovici jeho aktuálneho príjmu (dávka v hmotnej núdzi 68,80 eur) vzhľadom k tomu, že bol dlhodobo práceneschopný a od 31.03.2022 je evidovaný na úrade práce. Naproti tomu matka návrhom zo dňa 29.03.2023 navrhla výživné zvýšiť na sumu 140 eur mesačne s poukazom na nárast výdavkov spojených s nástupom na základnú školu, fyzickým rastom a záujmovou činnosťou dieťaťa. Uviedol, že naposledy bolo výživné určené rozsudkom súdu prvej inštancie č. k. 5C/336/2015-33 zo dňa 06.04.2016 v sume 90 eur mesačne od 15.06.2015, keď maloleté dieťa malo 1 rok a 3 mesiace a bolo v starostlivosti matky. V súčasnosti má 8 rokov a navštevuje 2. ročník základnej školy, je zdravá a má bežné potreby. Ďalej porovnal príjem matky, ktorý naposledy pozostával z rodičovského príspevku a prídavkov na dieťa spolu v sume 227 eur mesačne a aktuálne predstavuje 120 eur mesačne (rodinné prídavky na dve deti), pretože matka je evidovaná na úrade práce. Mal preukázané, že otec, ktorý bol naposledy dobrovoľne nezamestnaný a zarábala si brigádnickou formou (prácami pri pokrývaní stavieb) s príjmom 400 až 500 eur, je od 31.03.2022 evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, pričom od 31.03.2022 do novembra 2022 bol práceneschopný pre chorobu (cirhóza pečene) a poberal dávky v hmotnej núdzi.

Súd prvej inštancie konštatujúc, že otec má základné vzdelanie, prax pri realizácii striech na stavbách, v práci s drevom a v stavebníctve, pričom tieto povolania sú na trhu práce mimoriadne vyhľadávané, nevidel dôvod na zníženie výživného. Za vzdanie sa príjmu bez dôležitého dôvodu vyhodnotil okolnosť, že práceneschopnosť si otec privodil nadmerným požívaním alkoholických nápojov, čo aj sám uznal.

Podľa názoru prvostupňového súdu je v možnostiach a schopnostiach otca zadovážiť si príjem aspoň brigádnickou formou tak, ako tomu bolo v čase vydania posledného rozsudku, pričom podotkol, že otec ako evidovaný uchádzač o zamestnanie nevyužil ani jednu z ponúk, ktoré mu boli ponúknuté úradom práce a sám sa bol informovať len u dvoch osôb.

Súd prvej inštancie vyhodnotil ako dôvodný návrh matky na zvýšenie výživného, keďže toto bolo určené naposledy pred siedmimi rokmi, maloletá nastúpila do základnej školy, je vekovo staršia, s čím sú spojené vyššie náklady na školské potreby a potreby spojené s jej fyzickým aj psychickým rastom; poukázal aj na celkové zvýšenie životných nákladov a skutočnosť, že otec sa s maloletým dieťaťom nestretáva ani sa oň nezaujíma.

O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec namietajúc, že súd prvej inštancie vo vzťahu k návrhu na zníženie výživného nevezal do úvahy jeho preukázateľne zhoršený zdravotný stav, ktorý nemal súvis iba s ochorením cirhóza pečene, ale má vážne pohybové problémy pre bolesť kolenných kĺbov. K odvolaniu pripojil lekársku správu z 26.08.2022, vypracovanú ortopédom G. D., podľa ktorej trpí na artro zmeny, gr. II vľavo s krepitusom (zvukový fenomén pri pohybe kolena) na pravom kolene, pričom podobný stav ťažkostí má aj s hybnosťou ľavého kolena.

Z tohto podľa otca vyplýva, že nie je v jeho schopnostiach realizovať stavebné práce pri pokrývaní striech, ako tomu bolo v roku 2015; celkovo jeho zdravotný stav tento druh práce neumožňuje vykonávať trvale bez ohrozenia jeho osoby alebo jeho okolia. Podľa neho súd prvej inštancie nevezal do úvahy jeho celkový zdravotný stav a chorobné zmeny oboch kolien s potrebou výmeny kolenných kĺbov.

Otec nepovažoval za správny záver súdu prvej inštancie o nedostatočnom hľadaní si vhodného zamestnania z jeho strany, nakoľko úradu práce pravidelne predkladal viaceré potvrdenia o návšteve zamestnávateľov pri hľadaní si práce; skutočnosť, že pred súdom prvej inštancie nevedel uviesť presné názvy týchto zamestnávateľov, nie je podľa neho možné vyložiť tak, že nebol pri hľadaní práce aktívny. Tvrdil, že práceneschopnosť od 02.05.2022 do 01.12.2022 nemala pôvod v predošlom požívaní alkoholu, ktorý už dávnejšie vysadil, ale išlo o celkovo zhoršený zdravotný stav a prekonaný COVID-19. Rozsudok v tejto časti považoval za neprímerane arbitrárny a neobjektívny. Poukázal tiež na to, že matka zatajila pravidelné príspevky pre maloletú na G. a na Vianoce v rozsahu 100 až 150 eur.

Podľa názoru otca neboli splnené podmienky pre zvýšenie výživného. Oproti nemu matka nepreukázala existenciu žiadnych zdravotných problémov a od nej súd prvej inštancie nevyžadoval presné označenie viacerých zamestnávateľov; obdobne sa to vzťahuje aj na jej manžela, o ktorom matka neuviedla, ako sa podieľa na úhrade nákladov na spoločnú domácnosť. Ďalej namietal, že matka nedokázala riadne a presne popísať svoje príjmy a výdavky a zvýšené potreby odôvodňujúce zvýšenie výživného.

S poukazom na uvedené otec navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že vyhovie jeho návrhu na zníženie výživného v požadovanom rozsahu a návrh matky na zvýšenie výživného zamietne, prípadne, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

3. K odvolaniu sa vyjadrila matka tak, že otec sa zámerne naoko vzdáva svojho príjmu, aby platil čo najmenšie výživné, avšak ak by mal skutočne také zdravotné problémy, pre ktoré by mal zníženú možnosť sa zamestnať, bol by mu priznaný invalidný dôchodok, resp. aspoň čiastočný invalidný dôchodok. Podľa nej otec v konaní nevedel riadne zdôvodniť, prečo nie je schopný si nájsť prácu alebo nejakú brigádu, pričom táto skutočnosť nemôže byť na príťaž mal. dieťaťu, ktorého životné potreby by tak znášala iba matka. Mala za to, že v konaní riadne preukázala náklady na mal. dieťa, preto navrhla odvolaciemu súdu rozhodnutie prvostupňového súdu ako vecne správne potvrdiť.

4. Kolízny opatrovník sa k podanému odvolaniu vyjadril tak, že zníženie výživného nie je v najlepšom záujme dieťaťa. Podľa kolízneho opatrovníka otec k odvolaniu predložil potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti, ktoré preukazuje, že je od 01.12.2022 práceschopný, pričom u neho nebola preukázaná znížená pracovná schopnosť. Kolízny opatrovník mal za to, že otec sa môže zamestnať, na trhu sú v ponuke pracovné miesta, ktoré sú adekvátne vzdelaniu a nadobudnutej praxi otca, pričom na strane maloletej došlo k zmene potrieb, nakoľko je vyššieho veku a stala sa školopovinnou. Vzhľadom k uvedenému odporučil odvolaciemu súdu výživné zvýšiť.

5. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ v spojení s § 3 ods. 5 CMP), preskúmal vec v intenciách ust. § 65 a § 66 CMP a postupom bez

nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP rozsudok prvoinštančného súdu podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Odvolací súd dospel k záveru, podľa ktorého súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, ktoré následne správne právne posúdil a pri rozhodovaní vychádzal zo zásad stanovených Zákomom o rodine týkajúcich sa vyživovacej povinnosti rodičov k nezaopatreným deťom. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto len konštatuje správnosť jeho záverov, pričom uvádza, že otec v odvolaní neuviedol žiadne dôvody, ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový alebo právny stav, resp. s ktorými by sa už nevysporiadal súd prvej inštancie.

7. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že vzhľadom na prvostupňovým súdom zistený skutkový stav taktiež považoval za preukázané, že je v možnostiach a schopnostiach otca vykonávať práce, ktoré nevyžadujú vyššie ako základné vzdelanie, resp. ktoré vykonával brigádne predtým, než bol práceneschopný (rôzne stavebné práce alebo práca s drevom). Z výkonu takýchto prác by mohol dosahovať príjem aspoň vo výške minimálnej mzdy (v roku 2023 v sume 700 eur a od roku 2024 v sume 750 eur brutto, čo zodpovedá čistej mzde vo výške 569, resp. 615 eur netto), z ktorej sumy by otec bez ďalšieho mohol hradiť tak doterajšie ako aj zvýšené výživné. Takýto aspoň minimálny príjem zodpovedá jeho veku aj aktuálnemu zdravotnému stavu tak, ako bol v konaní preukázaný lekárskymi správami.

8. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že argumentácia otca ohľadne jeho zhoršeného zdravotného stavu neobstojí, keďže sám na prvom informatívnom stretnutí rodičov dňa 14.03.2023 uviedol, že nebol uznaný za osobu s takou mierou zníženej pracovnej schopnosti, na základe ktorej by mu mohol byť invalidný dôchodok priznaný. Odvolací súd dodáva, že nevidel dôvod (prejudiciálne) posúdiť zdravotný stav otca inak, ako bol (podľa jeho tvrdenia) vyhodnotený na to kompetentným orgánom - Sociálnou poisťovňou. V neposlednom rade odvolací súd dáva za pravdu súdu prvej inštancie, že diagnóza, pre ktorú bol otec práceneschopný (podľa potvrdenia o dočasnej práceneschopnosti na č. I. 22 spisu PN od 02.05.2022 do 01.12.2022 pre K 74.4 - sekundárna biliárna cirhóza,) je ochorením v dôsledku nadmerného užívania alkoholu, čo otec aj sám priznal. Dôsledky takéhoto nezodpovedného spôsobu života ani podľa odvolacieho súdu nemôžu ísť na úkor nezaopatreného dieťaťa.

K lekárske správy od ortopéda odvolací súd dodáva, že tieto sú z obdobia 08 - 09/2022, teda pred ukončením práceneschopnosti, ako aj pred podaním návrhu na zníženie výživného. Z týchto otcom predložených dôkazov (okrem iného) vyplýva, že otcovi bola diagnostikovaná artróza kolenného kĺbu (diagnóza M 17.1), v prípade pravého kolena II. stupňa a v prípade ľavého kolena I. stupňa, resp. iná vnútorná porucha kolena (M 23.80). Ortopéd otcovi síce odporučil prechodné šetrenie a užívanie analgetík podľa potreby, avšak podľa názoru odvolacieho súdu žiadne trvalé obmedzenia nie sú týmito dôkazmi preukázané.

9. Odvolací súd má za to, že z vykonaného dokazovania nevyplýva žiadna okolnosť, ktorá by bránila otcovi zamestnať sa. V konaní bolo preukázané, že otec ukončil práceneschopnosť k 01.12.2022, a teda môže nastúpiť do práce. Navyše je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, z ktorej evidencie okrem iného vyplýva aj povinnosť aktívne si prácu hľadať. Odvolací súd nepopiera, že otec má zdravotné ťažkosti, ale v kontexte už uvedeného nie sú takej závažnosti a rozsahu, aby mu úplne bránili nájsť si zamestnanie. Odvolací súd podčiarkuje, že otec by mal vynaložiť maximálne úsilie, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť voči nezaopatrenej dcére, a to v primeranom rozsahu, ktorý zodpovedá potrebám dieťaťa na I. stupni základnej školy.

Dosiaľ určené výživné v sume 90 eur mesačne vzhľadom na zistený skutkový stav možno považovať za nedostatočné, a to najmä, ak osobnú starostlivosť o dieťa vrátane zabezpečenia bývania dosiaľ vykonávala len matka a otec sa s dcérou nestretáva a inými vecnými plneniami na dieťa prispieva len v malej miere. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že matka príspevky otca nad rámec výživného netajila a uviedla ich aj pri šetrení kolíznym opatrovníkom.

10. Odvolací súd sa taktiež plne stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že už samotná okolnosť uplynutia 7 rokov, od kedy výživné naposledy bolo určené, je podstatnou okolnosťou vylučujúcou zníženie výživného a odôvodňujúcou jeho zvýšenie.

11. Odvolací súd považoval za nedôvodnú aj námietku, podľa ktorej matka v konaní nedokázala riadne a presne popísať svoje príjmy a výdavky, ako ani zvýšené potreby dieťaťa. Opätovne odvolací

súd poukazuje, že matka si plní vyživovací povinnost aj osobnou starostlivosťou a zabezpečením bývania. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že manžel matky je poberateľom rodičovského príspevku, pričom je súčasne aj pracovne činný; z týchto príjmov sú potom hradené potreby celej rodiny. Odvolací súd zdôrazňuje, že ani v prípade ustálenia vyššieho potenciálneho alebo i reálneho príjmu matky by uvedené nemalo za následok zníženie rozsahu vyživovacej povinnosti otca. Ani vyšší príjem jedného rodiča nezavahuje totiž druhého rodiča povinnosti plniť si vyživovací povinnosť podľa svojich možností a schopností.

12. Odvolací súd teda dospel k záveru, podľa ktorého súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie nielen ohľadne príjmových a majetkových pomerov rodičov, ale aj potrieb maloletého dieťaťa a v tejto časti je aj rozhodnutie dostatočne odôvodnené. Jednotlivé výdavky (aj výdavky maloletej) matka vyčíslila v rámci prvého informatívneho stretnutia rodičov, písomného vyjadrenia k návrhu aj na pojednávaní, k príjmom a výdavkom v domácnosti predložila aj listinné dôkazy (č. l. 26 – 36, 43 – 47) a zo strany otca neboli nijakým spôsobom namietané. Podľa názoru odvolacieho súdu ide o bežné a akceptovateľné výdavky maloletého dieťaťa zodpovedajúce jeho veku, ktoré nie je nutné v súdnom konaní preukazovať a súd ich pozná z vlastnej praxe. Podľa názoru odvolacieho súdu je nutné preukazovať len také výdavky týkajúce sa napr. zdravotného stavu a záujmovej činnosti, ktoré presahujú bežný rámec (napr. ťažké zdravotné postihnutie a s tým spojená nutnosť zakupovania zdravotných pomôcok, absolvovanie rehabilitácií alebo športová činnosť súťažného charakteru, pri ktorej sú vysoké výdavky na športovú výstroj, cestovanie a pod.). Preukazovanie bežných potrieb maloletej týkajúcich sa stravovania, školskej dochádzky, ošatenia, hygieny a bežnej zdravotnej starostlivosti by viedli k nezmyselnému rozširovaniu obsahu spisu. Obdobne to platí aj o výdavkoch matky. V prejednávanej veci matka, ako aj maloleté dieťa majú len bežné výdavky, ktoré bolo možné na základe vykonaného dokazovania vyhodnotiť a ustáliť.

13. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd považujúc odvolanie za nedôvodné, napadnutý rozsudok potvrdil.

14. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).